Het kan wél

Verkiezingsprogramma 2026–2030

D66
Dongen

Het kan wél, óók in Dongen

Voorwoord

Beste Dongenaar,

De wereld om ons heen verandert snel. We merken het aan alles: onzekerheid door oorlogen, een klimaat dat steeds vaker extreem weer laat zien, een woningmarkt die vastloopt en een overheid die soms te ver af lijkt te staan van mensen. Dat voel je ook in Dongen. In je energierekening, in de zoektocht naar een woning, in de zorg voor je kinderen of ouders. Dat kan onzeker maken. Maar bij D66 geloven we dat het wél kan! Door problemen samen aan te pakken.

Dongen is een fijne plek om te wonen. Een gemeente waar mensen elkaar kennen, waar verenigingen draaien op betrokken vrijwilligers en waar je je thuis wil voelen, nu en later. Tegelijk ervaart niet iedereen die zekerheid als vanzelfsprekend. Daarom kiest D66 voor vooruitgang die iedereen meeneemt. Voor vrijheid om je eigen leven te leiden, en voor verantwoordelijkheid om naar elkaar om te kijken. Daarom zetten we de komende jaren in op vijf speerpunten die richting geven aan een eerlijker, groener en socialer Dongen.

We beginnen bij **een fijn thuis voor ons allemaal**. Dat betekent betaalbaar en passend kunnen wonen, voor jong en oud. We willen sneller bouwen, binnen de kernen en aan de randen, met meer betaalbare en levensloopbestendige woningen. Door slimme inbreiding en ruimte voor nieuwe woonvormen zoals hofjes en gesplitste woningen blijft Dongen toegankelijk voor iedereen.

Een toekomstbestendig Dongen vraagt ook om **een bloeiende lokale economie**. Ondernemers en makers geven onze dorpen energie en levendigheid. Daarom geven we hen ruimte voor innovatie en creativiteit, versterken we het centrum en zorgen we voor duurzame bedrijventerreinen die klaar zijn voor de economie van morgen.

Daarnaast zetten we in op **gezond leven in je eigen omgeving**. Groene straten, schaduwrijke plekken, veilige (fiets)routes en ruimte om te bewegen maken buurten niet alleen mooier, maar ook gezonder en klimaatbestendig. Zo werken we aan wijken waar iedereen zich prettig voelt.

Veiligheid is een basisvoorwaarde. Daarom kiezen we voor **veiligheid dichtbij**: met zichtbare handhaving en samenwerking met scholen en verenigingen. Door het gevoel van inwoners te combineren met objectieve cijfers kunnen we sneller bijsturen, gerichter optreden en overlast voorkomen, zodat iedereen zich vrij voelt om door Dongen te bewegen.

Tot slot werken we aan **een sterke buurt voor iedereen**. Niemand mag er alleen voor staan. We investeren in toegankelijke jeugdzorg, ondersteuning van mantelzorgers en het mogelijk maken dat elk kind kan meedoen aan sport, cultuur en schoolactiviteiten, ook als thuis het geld ontbreekt. We zetten in op goede scholen, duurzame gebouwen en een rijke schooldag die kansen vergroot.

Dit programma is geen papieren belofte. Het is een uitnodiging om samen te laten zien dat het wél kan. Dat we Dongen stap voor stap eerlijker, groener en sterker maken. Met oog voor elkaar en met vertrouwen in de toekomst.

Vriendelijke groet,

Joeri de Jong
Lijsttrekker D66 Dongen

Inhoudsopgave

1. Brede welvaart, zorg en sociale basis 7
1.1 Gezondheid en preventie 8
1.2 Jeugdzorg en preventie 9
1.3 Ouderenzorg en mantelzorg 9
1.4 Armoede en bestaanszekerheid 10

2. Wonen en leefomgeving 11
2.1 Betaalbaar en divers woningaanbod 12
2.2 Duurzaam en toekomstbestendig bouwen 13
2.3 Mobiliteit en verkeersveiligheid 13
2.4 Openbare Ruimte en leefbaarheid 14

3. Onderwijs en gelijke kansen 15
3.1 Gelijke kansen en vroegsignalering 16
3.2 Schoolhuisvesting en duurzaamheid 17
3.3 Leven lang leren en aansluiting op arbeidsmarkt 17

4. Openbare orde, veiligheid en handhaving 18
4.1 Veiligheid in huis, op straat en op school 19
4.2 Aanpak overlast 19
4.3 Ondermijning en georganiseerde criminaliteit 20
4.4 Regierol gemeente en bestuurlijke handhaving 20
4.5 Brandweer en crisisbeheersing 20
4.6 Digitale veiligheid en privacy 21

5. Openbaar bestuur, inwonerparticipatie en communicatie 22
5.1 Dienstbare overheid en menselijke maat 23
5.2 Democratie en transparantie 24
5.3 Inwonerparticipatie die werkt 24

6. Economie, werk en inkomen **25**
6.1 Vitale toekomstbestendige economie 26
6.2 Vitaal centrum en sterke detailhandel 26
6.3 Werk voor iedereen en bestaanszekerheid 27
6.4 Bedrijventerreinen en innovatie 27

7. Duurzaamheid en klimaat **28**
7.1 Energietransitie 29
7.2 Groen, natuur en biodiversiteit 30
7.3 Water en klimaatadaptatie 31
7.4 Circulaire economie en afvalbeleid 32
7.5 Gemeente als voorbeeld (MVOI, duurzaam inkopen) 32

8. Sport, cultuur en verenigingen **33**
8.0 Meedoen voor iedereen 34
8.1 Kunst, cultuur en erfgoed 35
8.2 Recreatie en toerisme 35

9. Financieel kader **36**

Hoofdstuk 1

Brede welvaart, zorg en sociale basis

Brede welvaart, zorg en sociale basis

Welvaart gaat verder dan geld. Het gaat om gezondheid, veiligheid, kansengelijkheid en het gevoel dat je ertoe doet, dat noemen we brede welvaart. D66 vindt het belangrijk dat iedereen in Dongen mee kan doen en zich prettig voelt in onze samenleving. Dat vraagt om een sterke sociale basis, goede zorg en aandacht voor welzijn. De gemeente speelt hierin een sleutelrol: zorgen voor toegankelijke hulp, ondersteuning bij zelfredzaamheid en samenwerking tussen zorg, onderwijs en welzijn. Zo bouwen we aan een Dongen waar niemand buiten de boot valt.

Onze plannen:

- D66 pleit voor uitvoering van de lokale inclusieagenda van de gemeente, zodat iedereen kan meedoen. Toegankelijkheid voor inwoners staat centraal in beleid en uitvoering.
- D66 wil dat de gemeente de monitor sociaal domein uitbreidt en inzet als instrument om voortgang en effectiviteit van beleid te volgen. Zo weten we wat werkt en waar bijsturing nodig is.
- Voor D66 staat vast dat goede zorg en ondersteuning voor inwoners altijd voorop staan. De gemeente moet daarom kijken naar de gevolgen van financiële keuzes voor zorgverlening aan inwoners.
- D66 vindt het belangrijk dat de gemeente zorgt voor laagdrempelige hulp aan inwoners om de wachttijd tot passende zorg te overbruggen.
- D66 pleit voor een langdurige vluchtelingenopvang in Dongen, zodat we aan onze taakstelling voldoen, waarbij het essentieel is dat er een soepele overgang tussen de tijdelijke en langjarige opvang komt.

Gezondheid en preventie

Door te zorgen voor een goed inkomen, een gezonde leefomgeving en sterke basiszorg verbeteren we de gezondheid, al vóórdat iemand de behandelkamer in hoeft.
D66 vindt dat gezondheidsproblemen zoveel mogelijk moeten worden voorkomen in plaats van genezen. Daarom steunt D66 de inzet op drie extra gezonde levensjaren erbij in 2030 (Uitvoeringsagenda Gezondheid van Provincie Brabant, 2023). Preventie staat centraal, met aandacht voor beweging, gezonde voeding en mentale gezondheid.

Onze plannen:

- D66 pleit voor inzet op preventie door vanuit de gemeente mee te doen aan preventieprogramma's voor voeding, beweging, mentale gezondheid en verslavingspreventie. Gezondheid krijgt aandacht in alle beleidsterreinen, niet alleen in de zorg.
- D66 zet in op samenwerking door de gemeente met partners voor een integrale aanpak van gezondheid en welzijn.

Jeugdzorg en preventie

Kinderen verdienen een veilige en gezonde start. Problemen zoals complexe scheidingen, armoede en psychische klachten leiden steeds vaker tot jeugdhulp. D66 wil dat hulp snel beschikbaar is, maar ook dat we problemen zoveel mogelijk voorkomen. Preventie is de sleutel: vroegsignalering en samenwerking met scholen, sportclubs en zorgpartners.

Onze plannen:

- D66 pleit ervoor dat de gemeente beleid ontwikkelt dat over verschillende domeinen heen kijkt en gezinnen centraal stelt. Elk gezin krijgt één vast aanspreekpunt, zodat hulp overzichtelijk en persoonlijk blijft. Zorg en financiering worden ingericht rond het gezin, niet rond het aanbod.
- Volgens D66 moet de gemeente structureel investeren in preventie zoals bewezen programma's op scholen voor mentale gezondheid, gezonde voeding en bewegen. Ook zetten we sterk in op het voorkomen van alcoholgebruik onder jongeren tot 18 jaar.
- D66 wil dat de gemeente vroegsignalering versterkt via scholen, kinderopvang en sportclubs. Daarnaast moet de gemeente duurzame, gecoördineerde vormen van informele gezinssteun stimuleren.
- D66 wil dat de gemeente extra aandacht geeft aan gezinnen met complexe scheidingen om schade voor kinderen te voorkomen.
- Voor D66 is het belangrijk dat de gemeente aanvragen voor jeugdzorg binnen de wettelijke termijnen afhandelt, zodat gezinnen snel de juiste ondersteuning krijgen.

Ouderenzorg en mantelzorg

Het aantal ouderen groeit snel. In 2030 is één op de vier inwoners van Dongen 65-plus. Zelfredzaamheid is belangrijk, maar niet iedereen kan alles alleen. D66 wil dat ouderen veilig en prettig kunnen wonen, met goede zorg en sociale contacten. Mantelzorgers verdienen extra aandacht: zij zijn onmisbaar, maar vaak zwaar belast.

Onze plannen:

- D66 zet in op een samenhangend ouderenbeleid en bijbehorend uitvoeringsprogramma voor de gemeente Dongen op korte termijn. De gemeente treedt op als regisseur en werkt samen met partners om een integrale aanpak van wonen, zorg en welzijn te realiseren.
- Volgens D66 moet de gemeente meer inzicht krijgen in de situatie van mantelzorgers en het aanbod voor ondersteuning verbreden. Mantelzorgers worden geholpen met het vinden van toegankelijke respijtvoorzieningen, duidelijke informatie en financiële regelingen. Zo voorkomen we overbelasting en zorgen we dat mantelzorgers hun belangrijke rol kunnen blijven vervullen.
- D66 vindt het belangrijk dat de gemeente voorzorgcirkels stimuleert: netwerken in de buurt waarin mensen elkaar ondersteunen en op elkaar kunnen rekenen.

Armoede en bestaanszekerheid

Iedereen moet kunnen rondkomen en meedoen. Armoede en schulden zorgen voor stress en uitsluiting. D66 vindt het belangrijk dat inwoners op tijd hulp krijgen en dat kinderen niet de dupe worden van geldproblemen.

Onze plannen:

- D66 verwacht dat de gemeente het aanbod van de Meedoen regeling verder uitbreidt, zodat iedereen kan deelnemen aan sport, cultuur en schoolactiviteiten. Ook worden mogelijkheden onderzocht voor korting op of een bijdrage aan dierenartskosten.
- D66 wil prioriteit geven aan de uitvoering van het programma voor het tegengaan van kinderarmoede.
- D66 zet in op een eenvoudig te gebruiken maatwerkpotje om in individuele gevallen snel te kunnen schakelen. Zo voorkomen we grotere problemen op de lange termijn.
- D66 wil dat de gemeente investeert in preventieprogramma's, zoals financiële educatie en hulp bij budgetbeheer. Zo voorkomen we schulden en vergroten we financiële zelfredzaamheid.
- D66 vraagt van de gemeente te zorgen voor één duidelijk loket en heldere communicatie, zodat inwoners eenvoudig toegang hebben tot alle regelingen en ondersteuning.

Hoofdstuk 2

Wonen en leefomgeving

Wonen en leefomgeving

Wonen en leefbaarheid horen bij elkaar. Je merkt het in alles: de kwaliteit van je straat, het groen in de buurt, veilig kunnen fietsen naar school of werk, en de beschikbaarheid van sport, cultuur en zorg. We willen dat Dongen een plek blijft waar je prettig kunt wonen, werken en ontspannen, voor jong en oud, nu en later.
Tegelijkertijd is de ruimte schaars. Er is behoefte aan woningen, bereikbare voorzieningen, gezonde lucht en natuur. Dat vraagt om slimme keuzes en samenwerking. D66 kiest voor balans: bouwen waar het kan, beschermen wat waardevol is, en elke herinrichting gebruiken om de buurt beter en groener te maken.

Betaalbaar en divers woningaanbod

De woningnood is groot. Starters, alleenstaanden, jonge gezinnen, senioren en mensen met een middeninkomen vinden moeilijk een passende woning. D66 wil tempo maken met bouwen, maar wel met de juiste mix: betaalbaar, levensloopbestendig en passend bij de behoefte per buurt.
We sturen op de feitelijke behoefte in plaats van op vaste verdelingen. Dat doen we met actuele data en afspraken met corporaties en ontwikkelaars. We zetten in op betaalbare bouw (sociaal en middenhuur) en levensloopbestendige woningen.

Onze plannen:

- D66 pleit ervoor dat de gemeente de woningbehoefte jaarlijks bijwerkt en daar actief op stuurt. Er komt beleid dat prioriteit geeft aan betaalbare woningen (sociale huur en betaalbare koop/midden huur). D66 wil dat de gemeente toewerkt naar een woningvoorraad waarin ongeveer 30% sociale huur is, op basis van de actuele behoefte en in samenwerking met Casade.
- D66 wil dat er op korte termijn beleidsregels komen voor alternatieve woonvormen, zodat het splitsen van grote woningen en het mogelijk maken van innovatieve woonvormen (bijv. geclusterd wonen of hofjes) makkelijker wordt, waar dat ruimtelijk en sociaal wenselijk is.
- D66 wil dat de gemeente bij nieuwbouw voldoende levensloopbestendige en zorggeschikte woningen toevoegt. De gemeente stimuleert woonconcepten voor senioren nabij voorzieningen, zodat doorstroming op gang komt.
- Voor D66 is het belangrijk dat de gemeente actieve regie neemt bij nieuwbouw: door actief grondbeleid, het opstellen van kaders en het vroegtijdig betrekken van toekomstige bewoners. De gemeente past waar nodig het voorkeursrecht toe om te borgen dat er gebouwd wordt wat Dongen nodig heeft.
- Voor D66 is het essentieel dat de gemeente harde afspraken maakt met ontwikkelaars en corporaties over starterswoningen, zodat jongeren, starters en ouderen beter terecht kunnen op de woningmarkt in Dongen en doorstroming wordt bevorderd.

Duurzaam en toekomstbestendig bouwen

We willen zuinig omgaan met onze ruimte. Dat betekent: eerst kijken binnen de bestaande kernen naar lege panden, verouderde bedrijventerreinen of plekken waar verdichting mogelijk is, voordat we verder kijken. Slimme inbreiding houdt voorzieningen dichtbij en maakt wijken levendig en veilig.
De openbare ruimte is onze gezamenlijke tuin. We richten straten en pleinen zo in dat ze uitnodigen om te lopen, fietsen, spelen en ontmoeten. Tegelijkertijd maken we de buurt klimaatbestendig: water vasthouden als het plenst, verkoelen als het heet is, en zorgen dat natuur een plek heeft.

Onze plannen:

- D66 pleit ervoor dat de gemeente prefab bouwen actief meeneemt bij nieuwbouwprojecten. Bijvoorbeeld door prefab als voorkeursoptie op te nemen in aanbestedingen.
- D66 wil dat de gemeente met ontwikkelaars en de netbeheerder een plan maakt om de verplichting van energie neutrale gebouwen (ENG) in 2050 haalbaar en betaalbaar te realiseren.
- D66 vindt het belangrijk dat de gemeente biobased en circulaire materialen stimuleert via planologische kaders en selectiecriteria. Bijvoorbeeld door met de bouwsector te onderzoeken hoe materialenpaspoorten bij sloop en nieuwbouw kunnen zorgen voor meer hergebruik.

Mobiliteit en verkeersveiligheid

Iedereen moet zich veilig en vlot kunnen verplaatsen. Te voet, per fiets, met het OV of met de auto. D66 kiest voor voetganger en fiets eerst in de wijk, en voor slimme doorstroming op de hoofdwegen. Dat is beter voor de leefbaarheid, de gezondheid en de bereikbaarheid van voorzieningen en bedrijven. Verkeersveiligheid is niet onderhandelbaar. Schoolomgevingen, oversteekplaatsen en woonstraten moeten veilig zijn. Met inrichting die snelheid tempert, logische routes en goede verlichting. En met duidelijke keuzes over waar je rijdt, parkeert of laadt.

Onze plannen:

- D66 pleit voor 30 km/u-zones binnen de bebouwde kom, waar dit past bij de wegfunctie en verkeersveiligheid.
- D66 verwacht dat dat de gemeente samen met inwoners prioriteit geeft aan het verbeteren van kruisingen en oversteken, met focus op drukke routes. Dit gebeurt op basis van een veiligheidsanalyse en in overleg met inwoners.
- D66 vindt het belangrijk dat de gemeente schoolzones veilig inricht en fietsgebruik stimuleert.
- D66 gaat er voor dat de gemeente inzet op realisatie en verbetering en onderhoud van snelfietsroutes en doorfietsroutes, zoals de F629, zodat fietsen aantrekkelijker, veiliger en sneller wordt tussen kernen en richting regionale knooppunten.
- D66 wil dat de gemeente samen met provincie en vervoerders werkt aan betere OV-verbindingen met de kernen, bedrijventerreinen en station Gilze-Rijen.
- D66 pleit ervoor dat de gemeente in samenwerking met Energie Dongen en marktpartijen pilots opzet voor netbewust laden in combinatie met zonne-energie, bijvoorbeeld via met zonnepanelen overdekte parkeerplaatsen bij grotere parkeerlocaties.
- D66 wil dat de gemeente een heldere visie en meerjarenplan voor een publieke infrastructuur opstelt en deelname aan provinciale concessies borgt.

Openbare Ruimte en leefbaarheid

De kwaliteit van onze openbare ruimte bepaalt hoe prettig het is om in Dongen te wonen en elkaar te ontmoeten. Goed onderhoud, veilige routes en aantrekkelijke plekken om te spelen en ontspannen zijn essentieel. Bruggen, viaducten en andere constructies moeten veilig en toekomstbestendig zijn. D66 kiest voor een aanpak die duurzaamheid, veiligheid en beleving combineert: van groenbeheer tot circulair ontwerpen en creatieve ontmoetingsplekken.

Onze plannen:

- D66 vindt het belangrijk dat groenbeleid en ruimtelijke keuzes beter op elkaar aansluiten. Daarom is het nodig dat er een evaluatie komt van het huidige groenbeheerplan en het nieuwe groenbeheerplan wordt opgenomen in de Omgevingsvisie.
- D66 wil voorkomen dat er ongelukken gebeuren door achterstallig onderhoud aan wegen, voet- en fietspaden. Daarom moet de gemeente risicogestuurd onderhoud hanteren, een meerjarenprogramma opstellen en locaties met grote veiligheidsrisico's versneld verbeteren.
- D66 wil dat de gemeente werkzaamheden aan wegen, riolering en groenbeheer waar mogelijk combineert in één planning om kosten te besparen en overlast voor bewoners te beperken.
- D66 wil dat de gemeente jaarlijks per wijk knelpunten in kaart brengt, onder andere via Fixi-meldingen en wijkschouwen met bewoners. Deze informatie wordt gebundeld in concrete wijkplannen, zodat systematisch en zichtbaar aan verbetering wordt gewerkt.
- D66 vindt het belangrijk dat inwoners en toeristen elkaar kunnen ontmoeten in een aantrekkelijke omgeving. Daarom zet D66 in op de realisatie van rustplekken langs de Donge, met zitgelegenheid, groen en informatieborden.
- D66 wil dat de gemeente de staat van bruggen, viaducten en andere constructies bewaakt en registreert, om achterstallig onderhoud te voorkomen. De gemeente benut beschikbare provinciale en landelijke regelingen om renovatie en verduurzaming betaalbaar en sneller te realiseren.

Hoofdstuk 3

Onderwijs en gelijke kansen

Onderwijs en gelijke kansen

Vrij zijn begint met goed onderwijs. Het geeft kinderen en volwassenen de kans om zich te ontwikkelen, mee te doen en hun talenten te benutten. Onderwijs is niet alleen leren lezen en rekenen, maar ook leren samenwerken, kritisch denken en verantwoordelijkheid nemen. Het is de sleutel tot gelijke kansen en een sterke samenleving.

D66 vindt dat ieder kind een eerlijke start verdient en dat iedereen de kans heeft om zich een leven lang te blijven ontwikkelen. Dat vraagt om samenwerking tussen scholen, kinderopvang, gemeente en maatschappelijke partners. We zetten in op kwaliteit, toegankelijkheid en innovatie, zodat onderwijs aansluit bij de wereld van vandaag én morgen.

Onze plannen:

- D66 wil dat de gemeente de regie neemt in het bevorderen van inclusie en kansengelijkheid. De gemeente moet hiervoor beter gaan samenwerken met scholen en andere organisaties.

Gelijke kansen en vroegsignalering

Een goede start begint vóór de basisschool. Kinderen die op jonge leeftijd extra ondersteuning krijgen, hebben later meer kans om mee te komen. Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE) helpt achterstanden voorkomen en vergroot de kansengelijkheid.

D66 vindt het belangrijk dat alle peuters die het nodig hebben toegang krijgen tot VVE en dat beoordelaars actief meedenken over het verminderen van segregatie. Duidelijke afspraken met kinderopvang, scholen en zorgpartners zijn belangrijk, zodat ieder kind dezelfde eerlijke start krijgt. Kinderen leren ook door sport, cultuur, gezonde voeding en sociale activiteiten. Een rijke schooldag zorgt voor gelijke kansen, omdat alle kinderen toegang krijgen tot extra activiteiten, ongeacht hun thuissituatie.

Onze plannen:

- D66 staat er op dat de resultaten van de door de gemeente gesubsidieerde VVE methode (Voor- en Vroegschoolse Educatie) voor jonge kinderen (2½-6 jaar) met een mogelijke (taal)achterstand concreet en duidelijk worden. Om hoeveel kinderen gaat het, wat zijn de resultaten, hoe wordt er indien nodig bijgestuurd.
- D66 stelt voor dat de gemeente de verlengde schooldag stimuleert. Dit is een verrijkend naschools programma dat bijdraagt aan de ontwikkeling van kinderen. Hierin kan het onderwijs samenwerken met partners zoals het Beweegbureau en het KunstPodium.
- D66 vindt het belangrijk dat de gemeente structureel samenwerkt met Stronk en het Cambreur College om schooluitval op het voortgezet onderwijs te voorkomen. D66 wil hiervoor voldoende middelen reserveren.

Schoolhuisvesting en duurzaamheid

Goede schoolgebouwen zijn erg belangrijk voor goed onderwijs. Ze moeten veilig, gezond en toekomstbestendig zijn. Dat betekent: frisse lucht, voldoende ruimte en duurzame energie. D66 vindt dat de gemeente hier actief regie op moet voeren en moet investeren waar nodig.

Onze plannen:

- D66 vindt het belangrijk dat de gemeente de planning van schoolnieuwbouw strak volgt en dat nieuwe scholen:
  - energieneutraal (ENG-ready) worden gebouwd;
  - toegankelijk zijn voor álle leerlingen, inclusief mindervalide kinderen.
- D66 zet in op toekomstbestendige en efficiënte onderwijsvoorzieningen. Daarom is het belangrijk dat de scholen die nog gebouwd gaan worden flexibel worden ontworpen, zodat delen van het gebouw een andere functie kunnen krijgen bij groei of krimp van leerlingenaantallen.

Leven lang leren en aansluiting op arbeidsmarkt

De wereld verandert snel. Nieuwe technologieën, andere beroepen en maatschappelijke uitdagingen vragen om voortdurende ontwikkeling. Leven lang leren is geen luxe, maar noodzaak. Het helpt mensen wendbaar en weerbaar te blijven.

D66 vindt dat iedereen in Dongen kansen verdient om zich te blijven ontwikkelen. Dat geldt voor jongeren, maar ook voor volwassenen die willen omscholen of bijscholen. We werken samen met onderwijsinstellingen, bedrijven en maatschappelijke organisaties om leren en werken beter op elkaar af te stemmen.

Onze plannen:

- D66 vindt het belangrijk dat er regelmatig ook aanbod van Theek5 en het KunstPodium beschikbaar is op locatie “De Geubel”, zodat cultuur en (volwassen)educatie breed toegankelijk zijn.
- D66 wil dat de gemeente het bereik van het Taalhuis onder laaggeletterden vergroot door:
  - het Taalhuis structureel zichtbaar te maken als vast aanspreekpunt in scholen;
  - het Taalhuis actief te promoten voor alle Dongenaren die laaggeletterd zijn via laagdrempelige kanalen zoals (sport)verenigingen.

Hoofdstuk 4

Openbare orde, veiligheid en handhaving

Openbare orde, veiligheid en handhaving

Veiligheid is meer dan cijfers. Het gaat om je vrij en welkom voelen in je eigen dorp, op school, in het centrum en online. We zien dat zichtbaarheid in de wijk, snelle opvolging van meldingen en duidelijke communicatie het vertrouwen vergroten. Tegelijk spelen hardnekkige vormen van overlast en ondermijning op sommige plekken, en vraagt digitale veiligheid steeds meer aandacht.

Veiligheid in huis, op straat en op school

Veiligheid begint dichtbij: achter de voordeur, in de straat en in de klas. Een veilig Dongen maken we samen, met zichtbare handhaving, korte lijnen in de wijk en vroegsignalering op en rond scholen. Door gevoel en feiten te koppelen, periodieke veiligheidsmetingen naast objectieve cijfers, kunnen we gericht bijsturen en maatregelen nemen die inwoners meteen merken.

Onze plannen:

- D66 pleit ervoor dat de gemeente regelmatig meet hoe veilig inwoners zich voelen in wijken en dorpen. Deze informatie wordt gekoppeld aan objectieve cijfers, zodat de gemeente gericht doelen kan stellen en maatregelen kan nemen.
- Volgens D66 moet de gemeente zorgen voor zichtbare wijkagenten en boa's. De gemeente investeert in goede bereikbaarheid en aanspreekbaarheid in de wijk.
- D66 vindt dat de gemeente het verbod op drugsgebruik en drugshandel op scholen strenger moet handhaven. Samen met scholen, jongerenwerk en verenigingen organiseert de gemeente vroegtijdige signalering.

Aanpak overlast

Inwoners ervaren soms geluidsoverlast, zwerfafval of samenscholing, met name op bekende hotspots en rond voorzieningen. Overlast ondermijnt het woonplezier. D66 Dongen vindt dat je grenzen moet stellen én perspectief moet bieden: vroeg in beeld, duidelijk in optreden en in verbinding met buurt en jongerenwerk.

Onze plannen:

- D66 wil dat de gemeente inzet op het programma "Preventie met gezag" zodat jongeren op tijd de juiste begeleiding krijgen en om te voorkomen dat jongeren (verder) afglijden in de criminaliteit.
- Om leefbaarheid en veiligheid zichtbaar te verbeteren, vindt D66 het belangrijk dat de gemeente Dongen buurtpreventieteams en wijknetwerken ondersteunt en actiedagen organiseert.

Ondermijning en georganiseerde criminaliteit

Ondermijning tast veiligheid, economie en vertrouwen aan. Het begint vaak onzichtbaar maar raakt uiteindelijk iedereen. D66 vindt dat alertheid, risicogestuurde controles en samenwerking met inwoners en ondernemers cruciaal zijn om criminaliteit geen ruimte te geven.

Later selecteren

Onze plannen:

- D66 wil dat de gemeente intensief en risico-gebaseerd samenwerkt met handhavende instanties, inwoners en het bedrijfsleven, met speciale aandacht voor bedrijventerreinen en woningen als potentiële schuilplaatsen.
- D66 wil dat de gemeente transparant communiceert over hoe handhaving georganiseerd is en wat de prioriteiten en resultaten zijn.
- D66 wil dat de gemeente boa's zichtbaar inzet op vormen van overlast zoals afvaldumping, hondenpoep, vernieling, parkeeroverlast en hangplekken.

Regierol gemeente en bestuurlijke handhaving

Veiligheid is een gezamenlijke opgave maar de gemeente voert de regie. Handhaving is geloofwaardig als inwoners weten wat we doen en waarom. We zien behoefte aan eenduidige prioriteiten, voldoende capaciteit en transparante verantwoording. D66 vindt dat de gemeente daarin stevig, voorspelbaar en transparant moet sturen.

Onze plannen:

- D66 zet in op voldoende middelen en formatie voor toezicht en handhaving, ook op het gebied van milieu (OMWB).
- D66 vindt het belangrijk dat de gemeente inwoners minimaal twee keer per jaar informeert over voortgang en resultaten; alle acties (controles, waarschuwingen, dwangsommen, boetes) worden geregistreerd en verantwoord.

Brandweer en crisisbeheersing

We leven in een wereld met veel dreigingen. Bij incidenten telt elke seconde en is goede voorbereiding onmisbaar. Een goed voorbereide brandweer- en crisisorganisatie redt levens. We zien dat goede spreiding, actuele plannen en realistische oefeningen het verschil maken in crisistijd.

Onze plannen:

- D66 wil dat de gemeente samen met de veiligheidsregio zorgt voor een optimale spreiding van kazernes, zodat hulpdiensten snel kunnen uitrukken, en dat regiogrenzen geen belemmering vormen bij inzet.
- D66 wil dat de gemeente het gemeentelijk crisisbeheersingsplan actueel houdt, periodiek oefent en hiervoor voldoende middelen in de begroting opneemt.
- D66 wil dat de gemeente op korte termijn een plan opstelt voor weerbaarheid en veerkracht bij rampen, stroomuitval en andere noodsituaties.

Digitale veiligheid en privacy

Digitalisering biedt kansen maar brengt ook risico's met zich mee. Digitale oplichting en datalekken raken ook Dongenaren. We zien dat niet iedereen weet waar je hulp kunt krijgen of aangifte kunt doen. D66 vindt dat de gemeente inwoners moet helpen om weerbaarheid tegen online oplichting te vergroten en dat de eigen informatiebeveiliging en privacy op orde zijn.

Onze plannen:

- D66 vindt het belangrijk dat de gemeente voorlichtingsavonden en trainingen organiseert over digitale veiligheid en inwoners ondersteunt bij het melden en doen van aangifte van digitale oplichting.
- D66 vindt het belangrijk dat de gemeente persoonsgegevens zorgvuldig beschermt en volgens actuele normen werkt.
- D66 wil dat de gemeente digitale veiligheid aantoonbaar op orde heeft: werken volgens landelijke normen, jaarlijks verantwoording afleggen en voorbereid zijn op Europese wetgeving.

Hoofdstuk 5

Openbaar bestuur, inwonerparticipatie en communicatie

Openbaar bestuur, inwonerparticipatie en communicatie

Goed bestuur begint met openheid. Inwoners verwachten duidelijkheid: begrijpelijke taal, voorspelbare dienstverlening en openheid over keuzes en resultaten. We zien dat betrokkenheid toeneemt als informatie toegankelijk is en participatie goed is georganiseerd.

Onze plannen:

- D66 vindt het belangrijk dat de gemeente actiever en uitgebreider communiceert over besluitvorming van college en gemeenteraad. Openheid moet de norm zijn.

Dienstbare overheid en menselijke maat

Mensen willen weten waar ze aan toe zijn: wanneer je wordt teruggebeld, wat de status is en of er ruimte is voor maatwerk. D66 vindt dat bereikbaarheid, duidelijke afspraken en persoonlijke benadering vanzelfsprekend moeten zijn, ook voor wie digitaal minder vaardig is.

Onze plannen:

- D66 staat er op dat de gemeente zorgt voor betere bereikbaarheid en voorspelbare dienstverlening. Dat betekent ruimere contacttijden, duidelijke terugbelafspraken en statusupdates. We maken afspraken over begrijpelijke taal, snelle afhandeling en maatwerk en laten inwoners zien hoe we daarop scoren.
- D66 wil dat de gemeente een duidelijke strategie vastlegt voor het structureel verbeteren van de opvolging van meldingen en aanvragen, en hierop stuurt door monitoring.
- D66 vindt het belangrijk dat de gemeente dienstverlening heeft die gericht is op een persoonlijke benadering, in persoon of telefonisch, voor iedereen, ook voor digitaal minder vaardige inwoners.

Democratie en transparantie

Grote besluiten vragen om heldere uitleg in gewone taal en inzicht in geld, effecten en alternatieven. D66 vindt dat iedereen eenvoudig moet kunnen volgen wat er is besloten en waarom. Dat is deels terug te voeren op de werking van de gemeenteraad en deels heeft het ook te maken met de bestuurskracht die we hebben als gemeente Dongen. Daar willen we de komende vier jaar dan ook kritisch naar kijken.

Onze plannen:

- D66 wil dat de gemeente een online begrotingsdashboard en toegankelijke samenvattingen van grote besluiten, begroting en jaarrekening biedt, passend bij het Handvest-principe “we zeggen wat we doen”.
- D66 vindt het belangrijk dat de gemeente onafhankelijk laat onderzoeken of bestuurskracht en taakuitvoering toereikend zijn, zodat de uitvoering van wettelijke taken en de dienstverlening aan inwoners van Dongen duurzaam op orde blijven.
- D66 wil dat het BOB-model (Beeldvorming, Oordeelsvorming, Besluitvorming) geborgd en verbeterd wordt door bijvoorbeeld een vaste kalender voor beeldvormingssessies (rondetafelgesprekken, werkbezoeken, expertgesprekken) en jaarlijkse evaluaties van werkwijze en reglement.
- D66 wil een openbare agendacommissie voor de gemeenteraad.
- D66 wil de zichtbaarheid en communicatie van de gemeenteraad verbeteren. We gaan aan de slag met het raadscommunicatieplan.
- D66 wil een bestuursakkoord op hoofdlijnen, zodat er geen strakke scheiding tussen oppositie en coalitie ontstaat.

Inwonerparticipatie die werkt

Participatie werkt als vooraf helder is waarover inwoners meedenken en wat ermee gedaan wordt. D66 vindt dat meedoen laagdrempelig, inclusief en transparant moet zijn, met speciale aandacht voor jongeren en ondervertegenwoordigde groepen.

Onze plannen:

- D66 vindt het belangrijk dat de gemeente voor elk relevant project de participatieladder volgt en het platform “Samen Dongen” inzet voor meedenken en meedoen. Elk traject krijgt een openbaar participatieverslag (“u gaf aan, wij deden”).
- D66 wil graag meer jongeren betrekken bij de lokale politiek door het instellen van bijvoorbeeld een Dongense Jongerenraad die gevraagd en ongevraagd adviseert (o.a. over onderwijs, sport en cultuur) en intensievere samenwerking met onderwijs.
- D66 wil dat de gemeente een nieuwe participatieverordening opstelt met aandacht voor concepten zoals burgerberaad en inwonerpanel om draagvlak en kwaliteit te vergroten.

Hoofdstuk 6

Economie, werk en inkomen

Economie, werk en inkomen

Dongen heeft een sterke economische basis met vakmanschap, ondernemerschap en bedrijvigheid. De Dongense economie is veerkrachtig, met sterke maakbedrijven, een ondernemend mkb en een centrum met potentie. We zien tegelijk uitdagingen: krapte op de arbeidsmarkt, leegstand, verduurzaming en energievoorziening op bedrijventerreinen. D66 vindt dat economische ontwikkeling hand in hand moet gaan met innovatie, duurzaamheid en gelijke kansen op werk.

Vitale toekomstbestendige economie

De omslag naar een circulaire economie vraagt lokaal leiderschap. Ondernemers moeten de ruimte krijgen om te vernieuwen. We zien kansen in digitalisering, circulaire ketens en samenwerking met regionale partners.

Onze plannen:

- D66 pleit ervoor dat de gemeente een ambitieus sociaal-economisch beleidsplan opstelt, met als horizon de circulaire, digitale en inclusieve economie en concrete uitvoeringsafspraken.
- D66 vindt het belangrijk dat de gemeente ondernemers ondersteunt bij innovatie en digitalisering, met aandacht voor mkb en start-ups (MidPoint).

Vitaal centrum en sterke detailhandel

Een aantrekkelijk centrum is compact, uitnodigend en veelzijdig. Het centrum vraagt om focus: compacte winkelgebieden, goede routing en plekken waar je graag verblijft. D66 vindt dat kwaliteit en beleving leidend moeten zijn, met een goede mix van wonen, werken, horeca en cultuur. Dit vergroot de levendigheid van het centrum.

Onze plannen:

- D66 wil dat de gemeente een detailhandel-/centrumvisie vaststelt met inbreng van ondernemers, belanghebbenden en inwoners waarin duidelijke keuzes worden gemaakt voor een compact winkelgebied en functiemenging (wonen, werken, horeca, cultuur). Hierin moet ruimte komen voor creatieve concepten en ontmoeting. Vanuit de visie stelt de gemeente een uitvoeringsplan op.
- D66 vindt een actieve aanpak van leegstand belangrijk. Daarom moet de gemeente de leegstand actief monitoren, samenwerken met pandeigenaren en waar mogelijk herbestemming onderzoeken. Ondersteunend hieraan kan de gemeente een leegstandverordening instellen.

Werk voor iedereen en bestaanszekerheid

Werk is meer dan inkomen, het biedt perspectief en eigenwaarde en is de beste route naar meedoen en zelfstandigheid. We zien dat sommige inwoners een extra zetje nodig hebben en dat stages en leerwerkplekken kansen bieden. D66 vindt dat iedereen moet kunnen meedoen, met oog voor maatwerk, scholing en een eerlijke positie van arbeidsmigranten.

Onze plannen:

- D66 wil dat de gemeente inzet op een goede intake en maatwerktrajecten binnen Dongen Werkt!. Zo helpen we inwoners om weer mee te doen aan de samenleving, via werk of een andere vorm van zinvolle dag invulling.
- D66 vindt dat de gemeente zich vol moet inzetten om statushouders te helpen bij het vinden van hun plek in de samenleving bijvoorbeeld door het ondersteunen bij het vinden van (vrijwilligers)werk.
- D66 zet erop in dat de gemeente de Banenafspraak actief invult door mensen met een arbeidsbeperking aan te nemen, lokale bedrijven te stimuleren mee te doen aan de banenafspraak en inclusieve aanbestedingen.
- D66 vindt het belangrijk dat de gemeente samen met werkgevers en verhuurders de leef- en werkomstandigheden van arbeidsmigranten onderzoekt en verbetert.
- D66 wil dat de gemeente samen met scholen en bedrijven werkt aan stages, leerwerkplekken en bijscholing voor volwassenen, zodat onderwijs en arbeidsmarkt beter aansluiten.

Bedrijventerreinen en innovatie

Bedrijventerreinen zijn groeiplekken voor het mkb. Tichelrijt en De Wildert zijn de motor van onze lokale economie. D66 vindt dat opgaven rondom veiligheid, bereikbaarheid, energie en vergroening gezamenlijk moeten worden aangepakt, met ruimte voor innovatie.

Onze plannen:

- D66 zet erop in dat de gemeente bij uitgifte en acquisitie stuurt op duurzame/circulaire bedrijfsvoering en energiezuinige huisvesting.
- D66 vindt het belangrijk dat de gemeente samen met ondernemers op Tichelrijt en De Wildert werkt aan beheer, veiligheid, bereikbaarheid en energievoorziening. Bij voorkeur door de oprichting van een Bedrijfsinvesteringszone (BIZ).
- D66 wil dat de gemeente inzet op technische, economische en sociale innovatie door het versterken van samenwerkingsverbanden tussen bedrijven, onderwijsinstellingen en overheden.
- D66 wil dat de gemeente een duidelijk en realistisch actieplan opstelt hoe Tichelrijt het groenste bedrijventerrein van Midden-Brabant wordt.

Hoofdstuk 7

Duurzaamheid en klimaat

Duurzaamheid en klimaat

We willen dat Dongen een plek blijft waar het fijn leven is, nu en later. Dat vraagt om keuzes die soms spannend zijn, maar uiteindelijk zorgen voor schonere lucht, lagere energielasten en meer groen in de buurt. We weten dat het klimaat verandert: zwaardere buien, hete zomers en langere periodes van droogte. Niets doen wordt dan duurder dan op tijd handelen.

D66 wil daarom het tempo omhoog. We hebben al doelen en plannen, nu is het tijd voor uitvoering. Dat doen we samen en gebiedsgericht: met inwoners, bedrijven, scholen en verenigingen. En we houden het eenvoudig, meetbaar en eerlijk. Minder papieren stapels, meer zichtbare resultaten in de straat en in de portemonnee.

Klimaat en leefbaarheid raken bijna alles: wonen, mobiliteit, economie, gezondheid, groen en water. Daarom kiezen we voor een integrale aanpak. Bij het herinrichten van een straat combineren we meteen waterberging, vergroening, veilige routes en slim energiegebruik. We pakken kansen wanneer onderhoud toch al gepland staat: dat is goedkoper en sneller.

Onze plannen:

- D66 wil inzetten op het behouden en versterken van de groen-blauwe mantel rond Dongen. Bij ruimtelijke plannen is behoud van natuur en water leidend.

Energietransitie

De overstap naar duurzame energie is geen ver-van-je-bed-show meer. Zonnepanelen, isolatie, warmtepompen, slimme laadpalen, je ziet ze overal. Maar het stroomnet zit vaak vol en grootschalige opwek in Dongen kan tot 2030 beperkt. Daarom kiezen we voor wat nú kan: zon op dak, energie besparen en slimme oplossingen om het net beter te benutten.

Onze plannen:

- D66 wil dat de gemeente samen met Energie Dongen en Casade werk maakt van de wijkuitvoeringsplannen voor de warmtetransitie. We starten met no-regret maatregelen zoals isolatie, HR-glas en kierdichting. Daarna volgen betaalbare vervolgstappen afhankelijk van wat het beste past per wijk.
- D66 zet in op structurele ondersteuning door de gemeente Dongen voor inwoners om verduurzaming toegankelijk te maken.
- D66 vindt dat niemand mag achterblijven in de energietransitie. De gemeente moet een strategie ontwikkelen om energiearmoede te voorkomen en te verminderen.
- D66 vindt het belangrijk dat inwoners en bedrijven weten waar ze terecht kunnen voor advies, subsidies en ondersteuning. Daarom zet D66 erop in dat de gemeente alle informatie over energietransitie en verduurzaming bundelt in één duidelijk loket en één centrale website.

Groen, natuur en biodiversiteit

Het buitengebied is waardevol, maar staat onder druk door verstedelijking en landbouw. In de dorpen en wijken zien we veel verharding, wat zorgt voor hittestress en minder biodiversiteit. Bomen verdwijnen sneller dan ze terugkomen en schaduw ontbreekt op veel plekken.

D66 wil het buitengebied beschermen en versterken. In de wijken en kernen moet meer groen komen en natuurinclusiviteit moet de norm worden in alle ruimtelijke plannen. Bomen krijgen extra aandacht: niet alleen aantallen, maar ook kroonvolume is belangrijk. Groen moet een investering zijn in leefbaarheid, niet alleen een onderhoudspost.

Onze plannen:

- D66 vindt dat natuur, landbouw en recreatie elkaar moeten versterken. Dit wordt de leidraad voor integrale gebiedsontwikkeling met alle belanghebbenden.
- D66 vindt het belangrijk om versteende plekken zoals het Europaplein en schoolpleinen aan te pakken om zo ruimte te maken voor bomen, plantsoenen en bloemen. Bewonersinitiatieven die hier effectief aan bijdragen krijgen ondersteuning met subsidies en advies.
- D66 wil dat de gemeente bij aanleg van groenstroken en bermen kiest voor inheems, biodivers zaaigoed om insecten en vogels meer leefruimte te geven.
- D66 zet erop in dat de gemeente natuurmaatregelen verplicht stelt bij alle nieuwbouwprojecten. Elk project bevat voorzieningen voor biodiversiteit, zoals nestkasten, inheemse beplanting en een minimaal aandeel groen in de inrichting. Zo zorgen we voor een gezonde leefomgeving voor mens en natuur.
- D66 wil dat de gemeente actief beleid voert om exoten (zoals de Aziatische hoornaar) te bestrijden. Dit voorkomt schade aan biodiversiteit en beschermt de veiligheid van inwoners. De gemeente werkt samen met regionale partners en zet in op snelle signalering en effectieve bestrijdingsmaatregelen.
- D66 zet in op een netwerk van bomen en groenstroken langs straten en fietspaden. Dit zorgt voor schaduw, minder hittestress en meer biodiversiteit. Het netwerk verbindt de dorpskernen met het buitengebied.
- D66 wil dat de gemeente samen met inwoners, scholen, bedrijven en boomkwekerijen een Dongens bomenplan opstelt met adoptieprogramma's. Zo versterken we de ecologische verbindingszone (EVZ) van Dongen tot 's Gravenmoer.
- D66 wil dat groen structureel wordt opgenomen in de begroting als investering, niet alleen voor onderhoud. Zo maken we vergroening een structurele prioriteit.

Water en klimaatadaptatie

Hevige buien zorgen voor wateroverlast, terwijl droogte de grondwaterstand bedreigt. Rioleringen hebben achterstallig onderhoud en regenwater wordt nog te vaak afgevoerd. Waterkwaliteit staat onder druk door pesticiden en lozingen.

D66 wil water vasthouden in plaats van afvoeren, regenwater afkoppelen van het riool en droogte tegengaan door bewust watergebruik. Daarnaast is het verbeteren van de waterkwaliteit en het versterken van biodiversiteit langs oevers een prioriteit.

Onze plannen:

- D66 wil dat er een straat-voor-straat afkoppelprogramma komt, gekoppeld aan rioleringsvervanging, met subsidies en praktische hulp voor bewoners.
- D66 zet in op een meerjarenplan om achterstallig onderhoud aan rioleringen weg te werken, met prioriteit voor straten met verhoogd risico op wateroverlast en riolen die in de slechtste staat zijn.
- D66 vindt dat we in de gemeente Dongen slim watergebruik moeten stimuleren om droogte tegen te gaan. Daarom willen we dat sportclubs en bedrijven weten hoe ze daaraan kunnen bijdragen via regenwateropvang, druppelirrigatie en zuinig watergebruik. Daarnaast stimuleert de gemeente educatie over water, klimaat en duurzaamheid via interactieve programma's op scholen en bibliotheken, samen met partners zoals Theek5 en het waterschap.
- D66 wil dat de gemeente onderzoek doet naar mogelijkheden om bij gemeentelijke gebouwen en nieuwbouwlocaties regenwater slim te hergebruiken, bijvoorbeeld door het te gebruiken voor toiletdoorspoeling. Dit verlaagt drinkwatergebruik en draagt bij aan klimaatadaptatie.
- D66 wil dat de gemeente in kaart brengt wat de oorzaak is van de vervuiling van de Donge vanuit Tichelrijt. Op basis van de uitkomsten kan een plan van aanpak gemaakt worden om de waterkwaliteit te verbeteren.
- D66 vindt het belangrijk dat de gemeente investeert in herstelprojecten voor natuur en recreatie langs de Donge. We benutten subsidies zoals Beek- en Kreekherstel en waar nodig reserveren we eigen middelen.
- D66 wil dat de gemeente nauwer samenwerkt met het waterschap en de provincie om de Kaderrichtlijn Water (KRW)-doelen te halen voor de Donge en de Vaart. Gezamenlijke projecten zorgen voor betere waterkwaliteit en ecologische verbindingen.

Circulaire economie en afvalbeleid

Afval is vaak grondstof die we opnieuw kunnen gebruiken. Dat bespaart energie, beperkt uitstoot en scheelt geld. We beginnen bij afval voorkomen: slimmer kopen, delen, repareren en hergebruiken. Wat overblijft, scheiden we beter en maken we zuiverder, zodat het echt opnieuw ingezet kan worden. D66 wil het makkelijk maken om het goed te doen.

We zetten in op kwaliteit vóór volume. Liever minder vervuiling in GFT of PMD, dan meer kilo's met verkeerde spullen erin. Dat vraagt om duidelijke communicatie, logische locaties voor inzameling en regelmatige feedback naar bewoners. Voor bedrijven stimuleren we reststroom-uitwisseling op bedrijventerreinen: wat voor de één afval is, is voor de ander input.

Onze plannen:

- D66 vindt het belangrijk dat de gemeente de inzameling van restafval, GFT en PMD verbetert door duidelijke informatie en extra voorzieningen voor bijvoorbeeld hoogbouw. Minder vervuiling in afvalstromen betekent meer hergebruik en lagere verwerkingskosten.
- D66 wil dat de gemeente onderzoekt hoe bij gemeentelijke projecten gebruik gemaakt kan worden van biobased en losmaakbare materialen en materialenpaspoorten. Dit zorgt dat hergebruik van bouwmaterialen standaard wordt.

Gemeente als voorbeeld (MVOI, duurzaam inkopen)

D66 wil dat de gemeente laat zien dat duurzaamheid werkt. We nemen verantwoordelijkheid voor onze eigen impact en maken die zichtbaar. Stap voor stap brengen we onze CO_2-uitstoot terug en werken we toe naar een klimaatneutrale organisatie.

Ook bij inkopen kijken we verder dan prijs. We geven voorrang aan duurzaamheid, circulariteit en sociale waarde. Zo stimuleren we innovatie en lokale samenwerking. Door zelf het goede voorbeeld te geven, helpen we de markt vooruit en maken we duurzaamheid vanzelfsprekend.

Onze plannen:

- D66 wil dat de gemeente jaarlijks de eigen CO_2-uitstoot in kaart brengt en deze cijfers openbaar maakt. Op basis daarvan wordt een duidelijk stappenplan opgesteld om richting 2050 volledig klimaatneutraal te worden.
- D66 verlangt voorbeeldgedrag van de gemeente. Dit uit zich door elektrificatie van het wagenpark en gereedschap van de buitendienst (bijv. bladblazers) en door medewerkers actief te stimuleren vaker de fiets te nemen.
- D66 vindt het belangrijk dat de gemeente bij aanbestedingen niet alleen kiest voor prijs, maar ook voor duurzaamheid. Bedrijven die CO_2 reduceren, circulaire en biobased materialen gebruiken en sociale waarde toevoegen krijgen voorrang.

Hoofdstuk 8

Sport, cultuur en verenigingen

Sport, cultuur en verenigingen

Vrije tijd is meer dan ontspanning: het verbindt mensen, versterkt gezondheid en geeft ruimte voor creativiteit. Sport, cultuur en verenigingen maken Dongen levendig en dragen bij aan sociale cohesie. D66 vindt dat iedereen moet kunnen meedoen en dat er ruimte blijft voor makers, verenigingen en initiatieven van inwoners.

Meedoen voor iedereen

Iedereen moet kunnen sporten, bewegen en deelnemen aan culturele activiteiten, ongeacht leeftijd, inkomen of beperking. Meedoen geeft plezier, gezondheid en sociale contacten en is een belangrijke basis voor gelijke kansen. D66 vindt dat sport en cultuur voor iedereen bereikbaar moeten zijn, omdat dit bijdraagt aan gezondheid, ontwikkeling en verbondenheid. De gemeente moet drempels wegnemen en actief zorgen voor toegankelijkheid en inclusie.

Onze plannen:

- D66 wil dat de gemeente vraag en aanbod van vrijwilligers bij elkaar brengt. Dit kan zowel via een fysieke vrijwilligersmarkt als via een online platform.
- D66 pleit ervoor dat de gemeente voortvarend uitvoering geeft aan het Lokaal Sportakkoord. Zo blijft het sportaanbod in Dongen breed en toegankelijk.
- Volgens D66 moet de gemeente sportverenigingen beter toegankelijk maken voor mensen met een beperking. Vrijwilligers krijgen daarbij ondersteuning om inclusie mogelijk te maken.
- Voor D66 is het van belang dat (kleine) verenigingen door de gemeente ondersteund worden bij zaken als het opstellen van beleid (zoals gedragsregels) en het aanvragen van subsidies.
- D66 wil dat de gemeente zich inzet om de verenigingshal in deze bestuursperiode nu echt te realiseren.
- Voor D66 is het belangrijk dat de gemeente verenigingen begeleidt bij verdere privatisering. Zo kunnen zij zelfstandig en toekomstbestendig blijven functioneren.
- D66 staat voor een Dongen waarin elk kind lid kan zijn van minstens één vereniging. Meedoen aan sport vergroot gelijke kansen.
- D66 verwacht dat de gemeente ervoor zorgt dat alle kinderen in Dongen hun A- en B-zwemdiploma kunnen halen. Zwemveiligheid mag niet afhangen van het inkomen van ouders.

Kunst, cultuur en erfgoed

Kunst, cultuur en verenigingen geven kleur aan Dongen. Ze zorgen voor creativiteit, ontmoeting en identiteit en dragen bij aan een levendige gemeenschap waarin iedereen zich thuis voelt. Cultuur verbindt generaties, stimuleert talent en versterkt de lokale economie. D66 vindt dat de gemeente deze sector actief moet ondersteunen, toegankelijk moet maken voor iedereen en ruimte moet bieden voor initiatieven van inwoners en verenigingen. Dit vraagt om structurele aandacht in beleid én samenwerking met lokale partners.

Onze plannen:

- D66 wil dat de gemeente locaties (met name in de kernen) beschikbaar stelt voor kunst, cultuur en verenigingen. Zo ontstaat er voldoende plek voor creativiteit, ontmoeting en samenwerking.
- D66 vindt dat cultuureducatie een vaste plek moet krijgen in het onderwijs, ook voor vmbo en mbo. Ieder kind moet kennis kunnen maken met kunst en cultuur, ongeacht opleiding of achtergrond.
- D66 vraagt van de gemeente om actief samen te werken met lokale partners om cultuurbeleid uit te voeren en culturele initiatieven te versterken. Samenwerking zorgt voor een breed en toegankelijk aanbod.
- D66 vindt een actief monumentenbeleid dat onze geschiedenis beschermt en zichtbaar houdt belangrijk. Daarom zet D66 in op het actualiseren van het erfgoedbeleid en herinvoeren van monumentensubsidies.

Recreatie en toerisme

Dongen heeft veel te bieden: groene natuur, historische plekken en een actief verenigingsleven. De nabijheid van de Efteling en andere regionale attracties vergroot de toeristische potentie. D66 vindt dat deze kwaliteiten behouden moeten blijven en dat recreatie en toerisme op een duurzame manier moeten worden ontwikkeld.

Recreatie en toerisme moeten niet alleen aantrekkelijk zijn voor bezoekers, maar ook voor inwoners. Evenementen zoals de Zomerspelen, de kermis en DongenIce hebben een groot verbindend karakter en versterken de sociale cohesie.

Onze plannen:

- D66 vindt het belangrijk dat de gemeente recreatie en toerisme duurzaam inpast in de natuur, met behoud van landschappelijke waarden.
- D66 wil dat de gemeente onderzoekt hoe kleinschalige initiatieven van inwoners ruimte krijgen, en samenwerkt met omliggende gemeenten voor grotere toeristische projecten.
- D66 pleit ervoor dat de gemeente organisaties en verenigingen die verbindende evenementen organiseren, actief ondersteunt en faciliteert.

Hoofdstuk 9

Financieel kader

Financieel kader

Een gemeente kan alleen goed functioneren als de financiën op orde zijn. De financiële ruimte van gemeenten wordt in hoge mate bepaald door het Rijk. Gemeenten krijgen er steeds meer taken, terwijl de bijbehorende middelen onvoldoende meebewegen. Dit zet de uitvoering van beleid en de kwaliteit van voorzieningen onder druk.

Goede financiën zijn geen doel op zich, maar een randvoorwaarde om beleid te realiseren en maatschappelijke ambities waar te maken. Dat vraagt om realistische en eerlijke keuzes: wat is wettelijk noodzakelijk, waar willen we als gemeente extra op inzetten en wat past niet (meer) binnen de beschikbare middelen.

D66 vindt dat we zorgvuldig en transparant met geld moeten omgaan, zodat we zowel huidige als toekomstige generaties een sterke, leefbare en duurzame gemeente kunnen bieden. Daarbij houden we nadrukkelijk ruimte voor noodzakelijke investeringen in voorzieningen, duurzaamheid en andere maatschappelijke opgaven.

Onze plannen:

- D66 streeft naar gemeentefinanciën die duurzaam in balans zijn, met een structureel sluitende begroting.
- D66 wil een verantwoorde schuldenlast en er wordt structureel gewerkt aan een gezonde financiële buffer (voldoende solvabiliteit en weerstandsvermogen).
- D66 ziet het belang van een Auditcommissie die de gemeenteraad adviseert over financiële thema's, zodat de raad goed geïnformeerd is en zijn controlerende rol beter kan vervullen.
- De Kadernota moet voldoende concreet zijn in ambities én budgetten om een inhoudelijk debat te kunnen voeren over de koers van de begroting.
- D66 wil dat de gemeente actief onderzoekt hoe subsidies en externe financiering optimaal benut kunnen worden, bijvoorbeeld voor duurzaamheid, cultuur en sociale projecten.
- Volgens D66 moeten beleidsindicatoren concreet en meetbaar (SMART) zijn, zodat de raad kan sturen op effectiviteit, voortgang en resultaten.

Ons plan voor Dongen

Iedereen moet kunnen meedoen. Daarom investeren we in gelijke kansen voor iedereen: sterke scholen, toegankelijke zorg, de bibliotheek, levendige buurthuizen, sportverenigingen en goed openbaar vervoer. Wij denken in mogelijkheden. Zo helpen we alle inwoners van Dongen vooruit.

1. **Een fijn thuis voor ons allemaal**
   We versnellen de bouw van duurzame en betaalbare huizen.
2. **Een bloeiende lokale economie**
   We geven ruimte aan ondernemers, innovatie en creativiteit.
3. **Gezond leven in je eigen omgeving**
   We maken jouw buurt groener, met ruimte voor bewegen.
4. **Veiligheid dichtbij**
   We zorgen voor veiligheid, zodat iedereen vrij over straat kan.
5. **Een sterke buurt voor iedereen**
   We kiezen voor scholen, zorg en voorzieningen om de hoek.

D66

Dongen